

могут привести к существенной потере времени на дистанции. Это подчёркивает необходимость системного контроля за техникой поворота в тренировочном процессе, а также применения инструментальных методов анализа, таких как видеосъёмка и покадровый разбор движений. Результаты исследования имеют практическое значение для тренеров и спортсменов, так как позволяют выявлять слабые места в технике поворота и целенаправленно корректировать их. Включение специальных упражнений, направленных на совершенствование фазы подплывания, отталкивания и подводного скольжения, способствует повышению эффективности заплывов и оптимизации соревновательных показателей пловцов. Таким образом, можно сделать вывод, что системная работа над техникой поворота должна рассматриваться как неотъемлемая часть тренировочного процесса, а улучшение данного элемента прямо влияет на итоговые результаты спортсмена.

Использованная литература:

1. Barbosa T.M., Morouço P., Costa M.J., Marinho D.A., Silva A.J. The influence of turn performance on swimming race results. *Journal of Sports Sciences*, 2010, 28(3): 223–230.
2. Counsilman J.E. *The Science of Swimming*. – Englewood Cliffs, 2004. (Техника и анализ поворотов)
3. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. – Киев: Олимпийская литература, 2015. (Методические рекомендации по совершенствованию техники поворота)
4. Лопатин Ю.Н. Техника спортивного плавания: методические аспекты совершенствования поворотов. – М., 2016.
5. Seifert L., Toussaint H.M., Chollet D. Kinematic analysis of swimming turns in competitive swimmers. *Journal of Biomechanics*, 2007, 40(5): 1103–1110.

RAQAMLI MUHITDA MULOQAT VA HAMKORLIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI

Matnazarov O'ktam Latipovich
Pedagogika fanlari nomzodi, professor
Urganch davlat pedagogika instituti
mr.sport1965@mail.ru

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada raqamli muhitda muloqot va hamkorlik kompetensiyalarini rivojlantirish mexanizmlar faoliyatini tashkil etish, metodologik yo 'nalishlari ta 'lim jarayonida shaxsiy va jamoaviy faollikni uyg 'un rivojlantirishga qaratilgan ilmiy-amaliy asoslarni belgilaydi. Hozirgi kunda talabalar faoliyatini*

raqamli platformalar, virtual jamoalar va interaktiv muloqot muhitlari orqali amalga oshirish. Bu jarayonni pedagogik jihatdan maqsadga muvofiq rejalashtirish va boshqarishni talab etiladi. Metodologik yondashuvlar kognitiv, affektiv, kommunikativ va aksiologik yoʻnalishlarni qamrab olgan holda raqamli muloqotni bilim, hissiy anglashuv va ijtimoiy masʼuliyatning uygʻun tizimi sifatida namoyon qilish haqida maʼlumotlar berilgan.

Kalit soʻzlar: *Muloqot, kompetensiya, mexanizm, taʼlim, muloqot, keys, kvest, forum-diskussiya, kognitiv, affektiv, ijtimoiy, axloqiy, interaktiv.*

Аннотация: *В данной статье определяются научно-практические основы организации деятельности механизмов развития компетенций общения и сотрудничества в цифровой среде, а также их методологические направления, направленные на гармоничное развитие личной и коллективной активности в образовательном процессе. В настоящее время деятельность студентов осуществляется посредством цифровых платформ, виртуальных сообществ и интерактивных коммуникационных сред. Данный процесс требует педагогически целесообразного планирования и управления. Методологические подходы, охватывающие когнитивные, аффективные, коммуникативные и аксиологические направления, представляют цифровое общение как целостную систему знаний, эмоционального понимания и социальной ответственности.*

Ключевые слова: *Общение, компетенция, механизм, образование, общение, кейс, квест, форум-дискуссия, когнитивный, аффективный, социальный, нравственный, интерактивный.*

Abstract: *This article defines the scientific and practical foundations for organizing the mechanisms of developing communication and collaboration competencies in a digital environment, as well as the methodological directions aimed at the harmonious development of individual and collective activity in the educational process. Currently, students' activities are carried out through digital platforms, virtual communities, and interactive communication environments. This process requires pedagogically appropriate planning and management. Methodological approaches covering cognitive, affective, communicative, and axiological directions present digital communication as an integrated system of knowledge, emotional understanding, and social responsibility.*

Keywords: *Communication, competence, mechanism, education, communication, case, quest, forum discussion, cognitive, affective, social, ethical, interactive.*

Kirish. *Ўzbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28-yanvardagi PF-60-son “2022-2026-yillarga moʻljallangan Yangi Ўzbekistonning taraqqiyot strategiyasi toʻgʻrisida”, 2019 yil 8-oktabrdagi PF-5847-son “Ўzbekiston Respublikasi Oliy taʼlim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini*

tasdiqlash to‘g‘risida”, 2020 yil 6-noyabrda PF-6108-son “Ózbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta‘lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmonlari; 2017 yil 20-aprelda PQ-2909-son “Oliy ta‘lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”, 2018 yil-14 avgustda PQ-3904-son “Yoshlarni ma‘naviy-axloqiy va jismoniy barkamol etib tarbiyalash, ularga ta‘lim-tarbiya berish tizimni sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarish chora-tadbirlari to‘g‘risida”, 2019 yil 16-yanvarda PQ-4119-son “Ta‘lim sifatini nazorat qilish tizimini takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarorlari hamda mazkur faoliyat bilan bog‘liq boshqa meyoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalar ijrosini ta‘minlashda ushbu tadqiqot ishi muayyan darajada xizmat qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi va mavzuga oid adabiyotlar tahlili.

I.F.Bayonxonova ta‘limda muloqot madaniyati va pedagogik munosabatlarda insonparvarlik tamoyillarini, shuningdek, muomala madaniyatida nutqiy muloqot odobini ifodalovchi maqolalarning xususiyatlarini bir necha tillar misolida asoslab bergan. F.Farmonqulov yoshlarda raqamli savodxonlik va axborot madaniyatini rivojlantirishning metodik yo‘llarini. A.Karimov internet muloqoti va ijtimoiy tarmoqlar orqali yoshlarning ijtimoiy faolligi va mas‘uliyatini. N.Azizxo‘jaeva ta‘limning faollashtiruvchi usullari va hamkorlik muhitini shakllantirish bo‘yicha nazariy asoslarni. U.Ibroximov ta‘limda axborot-kommunikativ texnologiyalarni joriy etish orqali talabalar muloqot madaniyatini rivojlantirishni o‘rgangan. Sh.Turdieva talabalarda axloqiy qadriyatlar va ma‘naviy ongning shakllantirishning pedagogik sharoitlarini tahlil qilgan bo‘lsa, S.T.Qodirov raqamli muhitda axborot madaniyati va fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirishni pedagogik jihatdan asoslagan. G.R.Rajabova axloqiy tarbiyada empatiya va emotsional anglashuvning ahamiyatini, Z.X.Xoliqova esa yoshlarning ijtimoiy hamkorlik qobiliyatini faol fuqarolik va kommunikatsiya madaniyati bilan bog‘liq holda tadqiq etgan. Ushbu tadqiqotlar pedagogik muloqot, axborot madaniyati, raqamli savodxonlik, ijtimoiy faollik va axloqiy rivojlanish muammolarini turli qirralardan yoritib berib, mazkur maqola mavzusining ilmiy-nazariy asoslarini yaratishga xizmat qilgan.

MDH mamlakatlari olimlari tomonidan yoshlarning muloqot, ijtimoiy hamkorlik va axloqiy rivojlanish masalalari bo‘yicha keng qamrovli tadqiqotlar olib borilgan bo‘lib, mazkur maqolada ularning ilmiy g‘oyalaridan foydalanilgan. Xususan, V.A.Slastyonin ta‘lim jarayonida muloqot madaniyati va insonparvarlik tamoyillarini ilmiy asoslagan bo‘lsa, I.F.Xarlamov pedagogik munosabatlarda shaxslararo muloqotning psixologik mexanizmini yoritgan. V.V.Serikov shaxsga yo‘naltirilgan ta‘lim va ijtimoiy faollikni rivojlantirish konsepsiyasini, E.V.Bondarevskaya insonparvar ta‘lim modeli orqali axloqiy qadriyatlarni singdirish usullarini, L.I.Bojovich shaxs rivojlanishining ijtimoiy-psixologik asoslarini va yoshlarda faol fuqarolik pozitsiyasining shakllanish bosqichlarini, A.G.Asmolov inson faoliyatining kognitiv va neyropsixologik omillarini ta‘lim

jarayoni bilan bog‘lagan. Y.N.Kulyutkin ta‘limda muloqot va fidbek jarayonining ijtimoiy-psixologik ahamiyatini, L.M.Mitina pedagog shaxsining kasbiy muloqot va refleksiv qobiliyatini, O.M.Matyakubov yoshlarda ijtimoiy mas‘uliyat va axloqiy faollikni rivojlantirishning aksiologik va amaliyotga yo‘naltirilgan asoslarini, N.V.Bordovskaya esa ta‘limda axborot-kommunikativ muhit orqali muloqot madaniyati va axloqiy munosabatni shakllantirish masalalarini tadqiq etganlar. Ushbu olimlarning nazariy qarashlari va metodologik yondashuvlari mazkur maqolaning ilmiy asosini tashkil etib, yoshlarning raqamli muhitda muloqot va ijtimoiy hamkorlik kompetensiyalarini rivojlantirish muammosini chuqur tahlil etish imkonini bergan.

Tahlil va natijalar. Raqamli muhitda muloqot va hamkorlik kompetensiyalarini rivojlantirishning amaliy-instrumental mexanizmlari yoshlarning faol fuqarolik pozitsiyasi, ijtimoiy anglashuvi va jamoaviy mas‘uliyatini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ta‘lim jarayonida raqamli muhit faqat axborot manbai emas, balki interaktiv muloqot va hamjihat faoliyat maydoniga aylandi. Shuning uchun talabalarda muloqot madaniyati, raqamli etika va ijtimoiy hamkorlik kompetensiyalarini rivojlantirish uchun innovatsion pedagogik texnologiyalar, kollaborativ modellar va fasilitatsiya usullarini samarali qo‘llash zarur. Bu mexanizmlar ta‘lim muhitida talabalarning shaxsiy faolligi, guruhda ishlash salohiyati va ijtimoiy mas‘uliyatini uyg‘un rivojlantirishga xizmat qiladi hamda raqamli jamiyat sharoitida faol muloqotchan va mas‘uliyatli fuqaro sifatida kamol topishini ta‘minlaydi.

Raqamli muhitda muloqot va hamkorlik faoliyatini tashkil etishning metodologik yo‘nalishlari ta‘lim jarayonida shaxsiy va jamoaviy faollikni uyg‘un rivojlantirishga qaratilgan ilmiy-amaliy asoslarni belgilaydi. Bugungi kunda talabalar faoliyati raqamli platformalar, virtual jamoalar va interaktiv muloqot muhitlari orqali amalga oshar ekan, bu jarayonni pedagogik jihatdan maqsadga muvofiq rejalashtirish va boshqarish talab etiladi. Metodologik yondashuvlar kognitiv, affektiv, kommunikativ va aksiologik yo‘nalishlarni qamrab olgan holda raqamli muloqotni bilim, hissiy anglashuv va ijtimoiy mas‘uliyatning uyg‘un tizimi sifatida namoyon etadi. Shu tarzda, raqamli muhitda muloqot va hamkorlik faoliyatini tashkil etish zamonaviy ta‘limning insonparvar, innovatsion va qadriyatga yo‘naltirilgan paradigmasini amalga oshirishning asosiy metodologik sharti bo‘lib xizmat qiladi.

Keys, kvest, forum-diskussiya usullari raqamli ta‘lim muhitida ijtimoiy anglashuvni faollashtiruvchi eng samarali interaktiv vositalar hisoblanadi. Bu usullar talabalarni faqat ma‘lumot qabul qiluvchi emas, balki faol muloqotchi, hamkor va fikr yaratuvchi shaxs sifatida faoliyatga jalb etadi.

Keys usuli – real yoki yaqin hayotiy vaziyatlarni tahlil qilish orqali fikr yuritish va qaror qabul qilish madaniyatini rivojlantiradi. Talabalar jamoada ishlab,

turli nuqtai nazarni muhokama qiladilar va yechimlarni birgalikda izlaydilar, bu esa ularda hamjihat fikrlash va ijtimoiy mas’uliyat hissini kuchaytiradi.

Kvest usuli o‘yin elementlariga asoslangan ijtimoiy o‘qitish texnologiyasi bo‘lib, unda talabalar ma’lum bir muammoni echish uchun raqamli muhitda harakat qilishadi, ma’lumot izlaydilar, topshiriqlarni bajaradilar va natijani jamoaviy ravishda himoya qiladilar. Bu jarayonda shaxsiy tashabbus, ijodiy fikrlash va jamoaviy hamjihatlik uyg‘un ravishda rivojlanadi.

Forum-diskussiya usuli raqamli muloqot madaniyatini rivojlantiradigan muhim platforma hisoblanadi. Unda talabalar onlayn muhokama shaklida fikr almashadilar, dalil keltiradilar va fidbek berish orqali hamkorlikda ma’no yaratishni o‘rganadilar. Bunday muhokamalar yozma va og‘zaki muloqotni uyg‘unlashtirgan holda fikrlarni loyihalash, madaniy baho berish va axloqiy anglashuvni chuqurlashtirishga xizmat qiladi.

Tajriba-sinov ishlariga tayangan holda muloqot samaradorligini tahlil qilish mezonlari ta’lim jarayonida qo‘llanilgan metod va texnologiyalarning amaliy ta’sirini ilmiy asosda baholash imkonini beradi. Bu mezonlar tizimi nafaqat talabalarning muloqot ko‘nikmalari darajasini, balki ularning shaxsiy anglashuvi, ijtimoiy munosabatlari va jamoadagi faolligini ham qamrab oladi. Tahlil jarayonida nazariy model amaliyot bilan taqqoslanadi, natijada muloqotning rivojlanish darajasi aniqlanadi va samarali pedagogik shartlar ilmiy jihatdan asoslanadi.

Birinchiidan, kognitiv mezonlar talabalarning muloqot jarayonida bilim va anglashuv darajasini baholaydi. Bu yerda asosiy ko‘rsatkichlar — axborotni tahlil qilish, fikrni mantiqan ifoda etish, dalil keltirish va mulohaza yuritish qobiliyati hisoblanadi. Masalan, onlayn forum yoki debatlarida talabaning fikrining izchilligi va mantiqiy bog‘liqligi kognitiv rivojlanishni ko‘rsatadi.

Ikkinchiidan, affektiv mezonlar hissiy munosabat, empatiya, bag‘rikenglik va boshqalar fikriga hurmat kabi shaxsiy holatlarni qamrab oladi. Bu mezonlar talabalarning muloqot jarayonida o‘z his-tuyg‘ularini boshqara olishi, boshqalar hissiy holatiga javob berishi va muloqotda barqaror psixologik muhitni saqlashi bilan belgilanadi.

Uchinchiidan, ijtimoiy mezonlar jamoaviy hamkorlik va ijtimoiy anglashuv darajasini ko‘rsatadi. Talabalarning guruh ishlaridagi ishtiroki, javobgarlik hissi, jamoa manfaatini ustuvor qo‘yishi va ixtiloflarni konstruktiv hal etish qobiliyati asosiy baholash ko‘rsatkichlaridir.

To‘rtinchiidan, axloqiy mezonlar raqamli muhitdagi muloqotda axloqiy qoidalarga amal qilish, axborot madaniyati va fuqarolik pozitsiyasini saqlash bilan bog‘liq. Bu mezon talabalarning muloqot jarayonida insoniy qadriyatlar: hurmat, mas’uliyat va haqqoniylikka asoslangan munosabatlarini baholaydi.

Beshinchiidan, interaktiv mezonlar raqamli muhitda muloqot va hamkorlikning faollashuv darajasini ifodalaydi. Bu ko‘rsatkichlar talaba faolligini,

onlayn muhokama va fidbek jarayonlaridagi ishtirokini, axborot vositalaridan foydalanish samaradorligini aks ettiradi.

Tajriba-sinov ishlariga tayangan holda ana shunday mezonlar orqali muloqot samaradorligini baholash har bir bosqichda rivojlanish dinamikasini aniqlash imkonini beradi. Bu jarayonda faqat natija emas, balki shaxsdagi o‘zgarish: muloqot madaniyati, ijtimoiy anglashuv va axloqiy barqarorlik darajasi muhim ahamiyat kasb etadi. Bu haqda zamonaviy pedagogika tahlilchisi Dj.Skriven shunday yozgan edi: *“Samaradorlikni baholashning mohiyati — natijaga emas, balki o‘zgarish jarayoniga, ya’ni o‘quvchining qanday rivojlanganiga qarab baholashdir”*. Demak, tajriba-sinov ishlariga tayangan holda ishlab chiqilgan tahlil mezonlari ta’limda muloqotning kognitiv, affektiv, ijtimoiy va axloqiy samaradorligini kompleks baholash, ya’ni insonparvar va faol muloqot muhitining haqiqiy natijasini aniqlashga xizmat qiladi.

Xorijiy va mahalliy tajribalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, raqamli muloqot madaniyatining rivojlanishi nafaqat texnik ko‘nikmalarni, balki aksiologik (qadriyatga asoslangan) va sotsiomadaniy (jamoaviy anglashuv) yo‘nalishlarni qamrab olmoqda. Bu jarayon talabalarning shaxsiy faolligi, ijtimoiy mas’uliyati va fuqarolik ongini uyg‘un ravishda shakllantirish imkonini bermoqda. Demak, yoshlarda raqamli muloqot madaniyati va hamkorlik kompetensiyalarining rivojlanish tendentsiyalari ta’limning an’anaviy modellaridan insonparvar va interaktiv raqamli pedagogikaga o‘tish jarayonini ifoda etadi. Uning asosida shaxsiy anglashuv, ijtimoiy munosabat va raqamli etikaning uyg‘unligi yotadi.

Xulosa va takliflar. Xulosa qilib aytganda raqamli muhitda muloqot va hamkorlik kompetensiyalarini rivojlantirishning amaliy-instrumental mexanizmlari ta’lim jarayonini yangi sifat bosqichiga olib chiquvchi muhim pedagogik yo‘nalish sifatida namoyon bo‘ldi. Tadqiqotda yoritilgan nazariy va amaliy asoslar raqamli muhitning imkoniyatlaridan foydalangan holda talabalarda shaxsiy faollik, ijtimoiy anglashuv va axloqiy mas’uliyatni uyg‘un rivojlantirishning samarali yo‘llarini ko‘rsatadi.

Kollaborativ ta’lim, fasilitatsiya, kvest va keys usullari, onlayn simulyatsiyalar hamda raqamli platformalarda hamkorlik muhitini modellashtirish orqali talabalar faol subyekt sifatida muloqot jarayonida ishtirok etadi, o‘z fikrini erkin ifoda qiladi va jamoaviy qaror qabul qilish tajribasini egallaydi. Mentorlik va fasilitatorlik faoliyati esa ularning shaxsiy rivojlanishini, jamoa bilan ishlash ko‘nikmasini va fidbek orqali o‘z faoliyatini refleksiya qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Demak, raqamli muhitda muloqot va hamkorlik kompetensiyalarini rivojlantirishning amaliy mexanizmlari ta’limni faqat axborotni o‘zlashtirish jarayoni emas, balki shaxsiy o‘sish, ijtimoiy anglashuv va fuqarolik madaniyatini rivojlantiruvchi qadriyatga asoslangan pedagogik tizim sifatida qayta qurish imkonini yaratadi.

Raqamli muhitda yoshlarning muloqot va hamjihatlik kompetensiyalarini shakllantirishda qo‘llanilgan pedagogik model kognitiv, affektiv va ijtimoiy faoliyat

komponentlarini uyg'unlashtirgan tizimli asosda takomillashtirildi. Modelning markaziy qismi sifatida “interaktiv muloqot maydoni” va “refleksiv anglashuv fazosi” elementlari orqali yoshlarda fikr almashish, empatiya va ijtimoiy anglashuvni shakllantirish imkoniyati yaratildi. Bu model ta'lim muhitini jamoaviy anglashuv va shaxsiy faollikni uyg'unlashtiruvchi faol makonga aylantirdi.

Axloqiy anglashuv, ijtimoiy idrok va axborot madaniyatini uyg'unlashtiruvchi pedagogik mexanizmlar tizimi yoshlarda muloqot madaniyatini rivojlantirishning nazariy va amaliy asosini tashkil etdi. Bu mexanizmlar yoshlarning axloqiy qaror qabul qilish, ma'lumotni tanlash va qayta ishlashda ongli munosabatda bo'lish, jamoaviy anglashuvda ishtirok etish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qildi. Shu orqali ta'lim jarayonida axborot madaniyati va ijtimoiy mas'uliyat uyg'un ravishda namoyon bo'ldi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 29-apreldagi PF-5712-son “O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi Farmoni // Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. – Toshkent, 29.04.2019 y., 06/19/5712/3034-son.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8-oktabrdagi PF-5847-son “O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi Farmoni // Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 09.10.2019 y., 06/19/5847/3887-son; 30.04.2020 y., 06/20/5987/0521-son.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Zamonaviy maktablarni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarori. 2019 yil 26-noyabrdagi PQ-4537-son.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 6-noyabrdagi “O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-6108-son Farmoni // Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 07.11.2020 y., 06/20/6108/1483-son.
5. Alimardonov I.M., Abdullayev M.Q., Rizayeva F.X. Raqamli texnologiyalardan ta'lim tizimida samarali foydalanish // “Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar” ilmiy elektron jurnali. № 3, may-iyun, 2021 yil. – 411-416 b.;
6. Bayonxonova I.F. Muomala madaniyatida nutqiy muloqot odobi // Xorijiy filologiya. №2 2022-yil. –B.96-100.;
7. Farmonqulov F. Yoshlarda raqamli savodxonlik va axborot madaniyatini rivojlantirish yo'llari // Ta'lim, fan va innovatsiya. – 2021. – №2. – B. 45–52.;
8. Karimov A. Internet muloqoti va ijtimoiy tarmoqlarda yoshlarning ijtimoiy mas'uliyatini rivojlantirish muammolari // Pedagogika. – 2022. – №3.
9. Едиханова Л.М. Развитие профессионального сознания педагога в контексте нейропсихологических подходов. – Москва : Академия, 2022. – 295 с.;

10. Матякубов О.М. Жастарда элеуметтік жауапкершілікті қалыптастырудың теориясы мен практикасы. – Шымкент : Пм, 2018. – 164 б.;
11. Кулюткин Ю.Н., Сериков В.В. Цифровая педагогика: проблемы, риски и перспективы // *Психология и педагогика цифрового века*. – Москва: Академия, 2021. – С. 33–48.;
12. Божович Е.Д. Социально-нравственное развитие личности в образовательной среде. – Москва: Просвещение, 2019. – 240 с.;
13. Темирбекова Г. Цифровизация педагогического процесса как фактор развития социальной активности молодежи. – Бишкек: Изд-во КРСУ, 2021. – 212 с.;
14. Рахмонов А. Педагогические основы формирования нравственных качеств молодежи в условиях трансформации общества. – Душанбе: Ирфон, 2020. – 198 с.;
15. Беляева Н.А. Цифровая коммуникация и педагогическое взаимодействие: когнитивно-социальные аспекты. – Москва: МГУ, 2023. – 254 с.

13-14 YOSHLI VOLEYBOLCHILAR MASHG‘ULOTLARIDA TO‘P UZATISH TEXNIKASI VA ANIQLIGINI SHAKLLANTIRISH TAJRIBASINI O‘RGANISH ZARURIYATI

Rejapov Utkurjon G‘ayratjon o‘g‘li

Tayanch doktorant

Jismoniy tarbiya va sport ilmiy tadqiqotlar instituti

rejapovutkir@gmail.com

Annotatsiya: *Maqolada 13-14 yoshli voleybolchilar, bilan o‘tkazilayotgan an’anaviy mashg‘ulotlarda hujum zarbalariga to‘p uzatish texnikasi va aniqligini takomillashtirish tajribasi o‘rganilgan. Pedagogik kuzatuv va so‘rovnoma natijalaridan aniqlanganki, ushbu mashg‘ulotlarda to‘p uzatish texnikasi va uning aniqligini shakllantirishda ularga salbiy ta’sir etishi mumkin bo‘lgan muvozanat saqlash turg‘unligini mashqlantirishga jiddiy e’tibor qaratilmas ekan.*

Kalit so‘zlar: *13-14 yoshli voleybolchilar, mashg‘ulot, to‘p uzatish, texnika, aniqlik, vestibulyar analizatori, muvozanat, yuklama.*

Аннотация: *В статье анализированных результаты изучения опыта совершенствования техники и точности передачи мяча для атакующих ударов у юных волейболистов 13-14 лет, занимающихся в традиционных занятиях. По данным педагогического наблюдения и анкетирования установлено, что на этих занятиях не уделяется серьезное внимание на развитие устойчивости сохранения равновесия тела которое может оказат*